

บทที่ 1

บทนำและวัตถุประสงค์

การเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์หลักๆ อยู่ 3 ประการ คือ เลี้ยงเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ และการเลี้ยงเพื่อจำหน่าย สัตว์ที่นิยมเลี้ยงบนพื้นที่สูงคือไก่และสุกร ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในงานพิธีกรรมตามความเชื่อต่างๆ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้เข้ามาสนับสนุนงานปศุสัตว์ในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการขยายผลโครงการหลวง โดยได้สนับสนุนพันธุ์สัตว์ชนิดต่างๆ เช่น สุกร กระต่าย แพะ แกะ โค-กระบือ และไก่สายพันธุ์ต่างๆ โดยเฉพาะไก่กระดูกดำซึ่งชาวจีนฮ่อและม้งเชื่อว่าเป็นอาหารบำรุงร่างกาย จึงทำให้มีราคาสูงกว่าไก่พื้นเมืองชนิดอื่น 60-80% จุดเด่นของไก่กระดูกดำ คือ มีโปรตีนสูง (24.4 กรัม/เนื้อ 100 กรัม) แต่มีไขมันคอเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ และกรดไขมันชนิดอิ่มตัวต่ำ และมีกรดไขมันชนิดไม่อิ่มตัวอยู่สูง เมื่อเทียบกับไก่พื้นบ้านไทย ไก่เบรต และไก่พันธุ์โรดไอส์แลนด์เรด (Jaturasitha และคณะ, 2008) และมีกรดอะมิโนมากกว่า 20 ชนิด โดยมีกรดอะมิโนที่จำเป็น (Essential Amino Acids) จำนวน 8 ชนิด และยังมีแคลเซียม โซเดียม โพแทสเซียม เหล็ก ทองแดง และแมงกานีสปริมาณสูงเป็นพิเศษ และยังพบว่าไก่กระดูกดำมี carnosine สูง (American Chemical Society, 2006) และตามที่มีการแพทย์แผนจีน เนื้อไก่ Silkie สีดำสามารถช่วยให้ความอบอุ่นร่างกายและเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกัน และยังเชื่อว่าจะช่วยในการเพิ่มความสมบูรณ์พันธุ์ของเพศหญิง พัฒนาเด็กตั้งครรภ์และช่วยฟื้นฟูสภาพผู้หญิงหลังจากการคลอดบุตร (Dana, 2014)

ทั้งนี้ ที่ไก่กระดูกดำได้รับความนิยมอย่างมาก สีดำที่ปรากฏในเนื้อและกระดูกนั้นเป็นผลมาจากการทำงานของสารเมลานิน (melanin) ซึ่งพบว่าทำหน้าที่เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ และเกี่ยวข้องกับการทำงานของภูมิคุ้มกัน (Hsieh and Lien, 2012) ลักษณะของไก่กระดูกดำที่สำคัญคือ หนัง เนื้อ และกระดูกต้องมีสีดำ แต่ในปัจจุบัน พบว่า ไก่กระดูกดำมีลักษณะประจำพันธุ์บางอย่างหายไป อันเป็นผลมาจากวิธีการเลี้ยงของเกษตรกร การศึกษาในปี พ.ศ. 2557-2559 ได้ทำการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ไก่กระดูกดำพันธุ์แท้รุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 3 ที่มีลักษณะตรงตามสายพันธุ์ มีการเจริญเติบโตบนพื้นที่สูงได้ดี และตรงกับความต้องการของตลาด โดยมีน้ำหนักตัวเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2557, พ.ศ. 2558 และพ.ศ. 2559 อยู่ที่ 1.51, 1.61 และ 1.63 กิโลกรัม ตามลำดับ (สุทิพ และคณะ 2559) ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2560 เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องในการปรับปรุงพันธุ์ไก่กระดูกดำพันธุ์แท้ ที่มีสมรรถภาพการผลิตที่ดี โดยนำไก่กระดูกดำพันธุ์ดีแต่ละสายพันธุ์มาผสมข้ามสายเพื่อให้ได้ไก่กระดูกดำที่มีลักษณะเด่นของแต่ละสายในลูกรุ่นที่ 4 เช่น จำนวนไข่ เปอร์เซ็นต์ไขมีเชื้อ อัตราการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการใช้อาหาร และอัตราการเลี้ยงรอด เป็นต้น เพื่อให้ได้ไก่กระดูกดำสายพันธุ์

แท้ และพันธุ์ดี เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงบนพื้นที่สูง รวมถึงสามารถขยายพันธุ์เพื่อส่งเสริมเป็นอาชีพให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูงต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ไก่กระดูกดำพันธุ์แท้ที่มีสมรรถภาพการผลิตที่ดี และปรับตัวได้ดีกับสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูง

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

- 1) การปรับปรุงพันธุ์ไก่กระดูกดำสายพันธุ์แท้รุ่นที่ 4 จากพ่อแม่พันธุ์ที่คัดเลือกจากรุ่นที่ 3 ที่มีสมรรถภาพการผลิตที่ดี สามารถปรับตัวได้ดีกับสภาพบนพื้นที่สูงที่มีความแตกต่างกัน 3 ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล และนำพ่อแม่พันธุ์ที่คัดเลือกได้มาผสมข้ามฝูงกัน
- 2) การทดสอบสมรรถภาพการผลิตไก่กระดูกดำ ในพื้นที่ทดสอบ 3 ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล โดยแบ่งสายการผสมข้ามฝูงเพื่อปรับปรุงพันธุ์ จำนวน 6 สาย
- 3) การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงให้แก่เกษตรกร
- 4) ประเมินความคุ้มค่า/ผลตอบแทนจากการเลี้ยง